

Maria Svetloff

21.11.2025

THL/5312/4.00.00/2025

Opetushallitus

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

Viite: Lausuntopyyntö Sosiaali- ja terveysalan ammattitutkinnon 2027 perusteista. OPH-6491-2025

Sosiaali- ja terveysalan ammattitutkinnon uudistaminen

Yleiset huomiot tutkinnon perusteesta, työelämlähtöisyydestä ja tutkinnon muodostumisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (jatkossa THL) painottaa, että terveydenhuoltolaki (1326/2010) ja sosiaalihuoltolaki (1301/2014) edellyttävät, että asiakkaan palvelutarve arvioidaan kokonaisvaltaisesti – myös turvallisuus ja väkivallan tai hyväksikäytön riski huomioiden.

THL tuo esiin, että sosiaali- ja terveyspalveluiden vahvan osaamisen, lainsäädännön ja säädösten tuntemisen toteutumiseksi tutkinnon perusteissa tulisi ottaa huomioon Naisiin kohdistuvan väkivallan (NKV) direktiivin 36 artiklan (Ammattihenkilöille suunnattu koulutus ja tiedotus) kohta 2 : ” Jäsenvaltioiden on edistettävä tai tarjottava koulutusta uhreihin todennäköisesti yhteydessä oleville terveydenhuollon ammattihenkilöille, sosiaalihuollolle ja opetushenkilöstölle, jotta he voivat tunnistaa naisiin kohdistuvan väkivallan tai perheväkivallan tapaukset ja ohjata uhrit erityistukipalveluihin.”

Lisäksi olisi huomioitava vuonna 2011 solmittu Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (jatkossa: Istanbulin sopimus). Istanbulin sopimuksen 15 § mukaisesti tulisi järjestää asianmukaista koulutusta, jota annetaan kaikenlaisten tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallantekojen uhrien tai tekijöiden

parissa toimiville asianomaisille ammattihenkilöille ja joka liittyy tällaisen väkivallan ehkäisemiseen ja tunnistamiseen, naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon, uhrien tarpeisiin ja oikeuksiin sekä uudelleenuhritumisen ehkäisemiseen. Tutkinnon perusteiden sisällöissä on hyvä huomioida Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman 2026–2033 toimenpide 1.11 ”Huomioidaan mahdollisuuksien mukaan väkivaltateemainen opetus tutkintoon johtavien koulutusten sisällöissä/rakenteissa (ala- ja koulutusohjelmakohtaisesti).”

THL painottaa, että sosiaali- ja terveyspalvelujen ammattilaisilla on erityinen rooli väkivallan kartoittamisessa, tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa, palveluohjauksessa ja väkivallan osapuolten auttamisessa.

THL pitää keskeisenä, että *lähisuhdeväkivallan tunnistaminen sisällytettäisiin kaikille pakolliseen tutkinnon osaan*. Sosiaali- ja terveysalalla kaikki ammattilaiset tarvitsevat osaamista lähisuhdeväkivallasta, eikä osaamisen tulisi olla riippuvainen opiskelijan omasta valinnasta tai paikallisesti määritellyistä ammattitaitovaatimuksista.

Ammatillisen osaamisen ammattitaitovaatimuksiin tulisi sisällyttää lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja puheeksi otto, asiakkaalle tiedon antaminen väkivallan eri muodoista ja seurauksista, työntekijän osaaminen vakavan väkivallan riskinarvioinnin sekä turvasuunnitelman laatimiseksi sekä lähisuhdeväkivallan kokijan ja tekijän ohjaaminen oikeiden palveluiden piiriin.

Osaamisalueittain tietoa lähisuhdeväkivallasta sekä kokijan että tekijän näkökulma huomioiden tulisi syventää.

Huomiot tutkintonimikkeistä

THL:lla ei ole lausuttavaa tutkintonimikkeistä.

Huomiot henkilökohtaisen avun osaamisalasta

THL tuo esiin, että henkilökohtaisen avun osaamisalan ammattitaitovaatimuksissa tulisi huomioida tutkinnon perusteiden tietoja syventäen lähisuhdeväkivallan riskit ja tunnistaminen sekä kokijan ja tekijän ohjaaminen oikeiden palveluiden piiriin.

Huomiot mielenterveys- ja riippuvuustyön osaamisalasta

THL näkee keskeisenä, että mielenterveys- ja riippuvuustyön osaamisalan pakollisissa tutkinnon osissa tulisi huomioida lähisuhdeväkivallan riskit, tunnistaminen, osaamisalaan liittyvät erityiset lähisuhdeväkivallan muodot, sekä kokijan ja tekijän ohjaaminen oikeiden palveluiden piiriin.

Huomiot vammaisalan osaamisalasta

THL tuo esiin, että vammaisalan osaamisalan pakollisissa tutkinnon osissa tulisi huomioida lähisuhdeväkivallan riskit, tunnistaminen sekä erityispiirteet erityisen haavoittuvassa asemassa olevien vammaisten henkilöiden osalta sekä lähisuhdeväkivallan seurausten mahdollisuudet.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Johtaja

Anneli Pouta

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende